

Retki Kuuterselälle 8.-10.7.2010

Olimme sisareni kanssa ensimmäistä kertaa kotiseuturetkellä Kanneljärven Kuuterselällä, jossa äidinäitini on asunut nuoruutensa. Meitä kiinnosti nähdä, millainen olisi voinut olla meidän mummola.

Kiipesimme bussin kyytiin Helsingissä, josta jatkoimme kohti Vaalimaan raja-asemaa. Pikkusiskolleni Venäjän-matka oli ensimmäinen. Minä sen sijaan tiesin jo aiemmalta Pietarin-reissulta, millainen rumba meitä tullissa odottaisi. Odottelua, jonossa lipumista, tullivirkailijan epäluuloisia mulkaisuja sekä venäjänkielisiä kylttejä, joita ei jostain syystä koskaan käännetä suomeksi tai edes englanniksi. Meidät pistettiin aakkosjärjestyksessä jonoon, jotta rajamuodollisuudet sujuisivat ripeämmin. Ja niin kävikin, sillä pääsimme jatkamaan matkaa vain hieman yli tunnin odottelun jälkeen.

Katselimme maisemaa ilmastoidusta bussista. Se oli kovin erilainen kuin vielä kilometri sitten. Joka toinen lyhtypylväs oli kumossa. Tiet olivat muhkuraisia ja siellä täällä lojui jätetasoja, jotka viime päivien helteet olivat houkuttaneet täyteen kärpäsiä ja paarmoja. Metsät olivat umpeen kasvaneita pöheikköjä, eikä peltoja ollut. Muutama venäläinen perhe vilvoitteli matkan varrelle sattuneessa mutavetisessä joessa. Tällä reissulla ei tarvitsisi mennä uimaan. Saavuimme hotelli Viipuriin iltapäivällä, jonka jälkeen söimme vielä hotellissa illallisen. Päivä oli ollut pitkä ja uni tuli hyttysistä huolimatta helposti.

Aamulla bussiretki jatkui Kanneljärven kirkolle. Jylhä tiilirakennus oli ilmeisesti seissyt vielä sotien jälkeen pystyssä. Sittemmin sitä oli käytetty karjasuojana, mutta Stalinin aikaan uskonnolliset rakennukset poltettiin. Nyt jäljellä oli enää tiilistä tehdyt perustukset ja ikkunoissa kalterit, jottei sisälle pääsisi tuhoamaan lisää. Venäjänkieliset kirjoitukset ulkoseinissä kertoivat, että sitä on yritetty. Kirkkoa ympäröivät hautausmaat olivat täynnä mustavalkoisia valokuvia viime vuosikymmeninä kuolleista pobedalaisista (Kanneljärvi venäjäksi) sekä omaisten tuomia tekokukkia.

Katselimme hiljaa, kun neljästä sukupolvesta koostunut perhe kävi laskemassa sankarivainajien muistomerkillä seppelen. Joku kertoi, että kirkon edustalle, nurmikön alle, on haudattu pommituksissa kuolleet kanneljärveläiset, joille ei enää ehditty muunlaisia hautajaisia järjestää. Helsinkiläinen sotaveteraani Reino Harju sanoi muistavansa yhä, miten kuolleet oli kannettu kirkolle. Hän saattoi edelleen kertoa monien jalkojemme alle haudattujen nimet.

Kuuterselällä pysähdyimme useammaksi tunniksi sankarivainajien muistomerkin äärelle. Pullakahvien ja kukkien laskun jälkeen saimme aikaa katsella ympärillemme ja kävellä niille paikoille, jolla sukujemme kotitilat olivat vielä 40-luvulla sijainneet.

Odotimme vähän jännittyneenä, millainen paikka olisi. Olisiko siellä uusia asukkaita? Ja entä jos jokin osa rakennuksista olisikin säilynyt? En tiedä, kuljimmeko samaa polkua pitkin kuin äidinäitimme silloin. Polun päättyessä meille kerrottiin, että Kaurasten maatilan paikalle oli rakennettu uusi huvila. Tämän pidemmälle emme pääsisi, sillä aidat olivat korkeat ja pihalla haukkui mahdollisesti siperialaista rotua oleva suuri vahtikoira. Emme välittäneet tutustua vahtiin tarkemmin, joten kummastelimme paikkaa etäältä. Vanhoista rakennuksista ei ollut jäljellä mitään. Niityt rehottivat.

Aiemmin perheet olivat saaneet elantonsa pelloista sekä kotieläimistä, jotka laidunsivat niityillä. Järven rannalle ei ollut pitkä matka. Äitini serkku Timo Launiainen kertoi, miten he olivat laskeneet heikolle jäälle jollain pulkantapaisella. Seudulla asuneet lapset olivat keksineet kaikenlaisia konnankoukkuja aina silloin, kun heitä ei tarvittu kotitöihin. Nyt missään ei näkynyt lapsia. Saati sitten muita ihmisiä. Huviloiden pihat olivat kaikki autioita. Paarmoja riitti kyllä. Melkein pelästyimme, kun pensaikosta rämpi bussissamme matkannut lappeenrantalaisnainen kumisaappaat jalassa. Hän arveli kävelleensä paikassa, jonne hänen rintamalla taistellut isänsä oli kaatunut. Tallustelimme yhdessä jonkin aikaa pitkin Kuuterselkää. Näimme rapistuneita kerrostaloja ja vesien äärellä uusia, hulppeita huviloita, joiden ympärillä korkeat muurit. Eikä vieläkään pihoilta ketään.

Kaikkialla kasvoi jättiputkea. Se oli levinnyt melkein jokaisen ojan reunaan sekä niityille.

Iltapäivällä lähdimme helteisestä Kuuterselästä takaisin Viipuriin. Matkasimme pikkuteitä, ja maisemat toistuivat pitäjä toisensa jälkeen samana. Joku sanoi, että kaikki niityt pitäisi kulottaa, jotta jättiputken leviäminen saataisiin kuriin. Saisi olla melkoinen maastopalo.

Vietimme Venäjällä kaksi vuorokautta. Lauantaina kävimme vielä pellavakaupassa, jossa teimme löytöjä, sekä Viipurin kauppahallissa. Iltapäivällä rajanylitys kesti useamman tunnin, sillä jonossa oli meidän lisäksi muitakin suomalaisbusseja. Vuodesta toiseen samat seurueet haluavat tehdä matkan.

Kun pääsimme rajan yli, olimme kuitenkin salaa helpottuneita. Matka oli ollut antoisa ja Kuuterselällä käynti jää mieleen pitkäksi aikaa. Mutta tällä puolella rajaa asfaltti on sileää ja puhelinpylväät pysyvät pystyssä. Metsissä ei oikeastaan näy roskaa ja jättiputket on tuhottu ajoissa. Suuret kiitokset matkanjärjestäjille!

Päivi Talja
Järvenpää